

Vize českého zemědělství po roce 2010

- Zemědělství a související obory mají strategický význam pro poskytování veřejných statků, a to zejména zajištěním strategické míry potravinové bezpečnosti, péče o krajinu a ochranu životního prostředí.

Analýza stavu potravinářství v ČR ve vazbě na zemědělství

- Klíčové odvětví zpracovatelského průmyslu (po vstupu do EU urychlení internacionalizace)
- Vztah se zakládá na široké spleti obchodních vazeb
- Produkce potravinářských výrobků v roce 2009 měřena dle IPP (index průmyslové produkce) vzrostla na 105,3 (celkově zpracovatelských průmysl na hodnotě 85,0)
- Při srovnání cen však došlo k poklesu na hodnotu 93,0
- Dle terénního šetření 50% zákazníků se při nákupu řídí dle čerstvosti a kvality, 47% nakupuje dle cen (potvrzuje rostoucí trend náročnosti českého zákazníka)

Analýza stavu mezinárodního obchodu se zemědělskými komoditami a potravinami

- Agrární zahraniční obchod
 - představuje pouze 5-6% celkového zahranič. obchodu ČR
 - od roku 1993 do roku 2009 nárůst 3,7krát (vývoz 3krát, dovoz 4krát)
 - dlouhodobě pasivní saldo (nelze hodnotit negativně, neboť ČR má postavení průmyslové země)
 - dominance obchodu se státy EU tvořen cca 90%
- Významné vývozní komodity
 - pivo, slad, mák, mléčné výrobky, živý skot, pektiny, droždí, cukr, obiloviny, cukrovinky, minerální nápoje a jiné
 - vývoz také zpracovaných dovezených komodit (výrobky z kávy, kakaa, rýže, tabáku)

- Dovoz ze třetích zemí (mimo EU)
 - krom drůbežího masa z Brazílie či rajčat, česneku, okurků ze Středomoří a Číny
 - většina nekompetitivní položky (mořské ryby, citrusové plody, ořechy, káva, tabák)

Analýza vývoje a stavu zemědělství ve vztahu k životnímu prostředí a klimatické změně

- Zemědělství využívá více než polovinu celkové výměry ČR (23% vysoce produkčních, 47% středně produkčních a 30% méně produkčních), evidované obhospodařované půdy k 30. 6. 2009 celkem 3526 tis. ha
- Plocha cenných biotopů na zemědělské půdě 556 tis. ha
- Trvalý nárůst trvalých travních porostů, od 2004 podmíněný agro-environmentální politikou (vyšší ekologická stabilita území)
- Odvodněné plochy 1080 tis. ha (třetina systému na konci své životnosti – návrat k lokálnímu zamokření)
- Nízký podíl krajinných prvků (meze, remízky,...) , podpora nových

- Degradace půdy

- nejvýrazněji vodní eroze, ohroženo 1780 tis. ha, 450 tis. ha již silně poškozeno (v posledních letech zlepšení díky značnému převodu orné půdy na TTP)

- větrnou erozí je ohroženo 430 tis. ha, 6 tis. poškozeno (zejména jihovýchodní Morava, Polabí, Litoměřicko)

- obě eroze může zesílit změna klimatu

- pozvolným degradačním procesem acidifikace (okyselování), snižování obsahu organické hmoty je způsobeno jejím dlouhodobým nedostatečným doplňováním (vztah s poklesem skotu a se snížením pěstování píce)

- znečištění a kontaminace půdy spíše lokální problém způsobený haváriemi, záplavami atd.

- Spotřeba vody
 - v ČR všechny sektory dlouhodobě o 20 m³ na obyvatele a rok nad žádoucím stavem
 - podíl zemědělství dle odhadů činí 1 – 1,5% (20 tis. m³ ročně) v případě povrchových, 2,5 – 3% v případě podzemních vod
- Spotřeba hnojiv
 - od roku 2000 mírně stoupá, dusíkaté již téměř dosáhla průměru před rokem 1990, nicméně u draslíkatých činí 18% a u fosforečných 21% jejich dřívější spotřeby
 - pozitivním faktorem je ekologické zemědělství bez používání hnojiv

- Vliv na změnu klimatu
 - vliv negativní znečišťováním ovzduší skleníkovými plyny a pozitivní poutáním oxidu uhličitého v optimálně ošetřeném ekosystému
 - 7% celkové produkce ČR skleníkových plynů

Analýza stavu lesnictví ve vztahu k zemědělství

- 1998 Lesnická strategie EU (multifunkční chápání lesa)
- Spolu se zemědělstvím základ obnovitelných zdrojů energie (schopny navýšit svoje kapacity)
- V oblasti lesního hospodářství se předpokládají silné důsledky klimatické změny (změny srážkových modelů, lesní požáry, větrné bouře, rozšiřování areálů škůdců,...)
- Boj s klimatickou změnou řeší některé dokumenty především MŽP jako Strategie přizpůsobení se změnám klimatu v podmínkách ČR, Národní lesnický program pro období do roku 2013

Analýza vývoje a stavu vodního hospodářství ve vztahu k zemědělství

- K roku 2007 celkem 38 530 ha zavlažovatelné plochy, z toho 19 908 ha bylo skutečně zavlažováno (1993 182,7 tis. ha)
- Nedostatkem vláhy v současnosti ovlivněno 45 tis. ha
- V minulých letech podinvestování (zastarání systémů), v současnosti řeší několik dotačních titulů (Program rozvoje venkova, MZ dotace na kapkovou závlahu, program Podpora konkurenceschopnosti Agrárně potravinářského komplexu)
- Značná část plošných odvodňovacích systémů na úrovni dožití (v současnosti v ČR odvodněno cca 25% veškeré zemědělské půdy)
- Eroze způsobuje jednak odnos nejúrodnější svrchní vrstvy půdy a také odnos hnojiv a různých ochranných prostředků

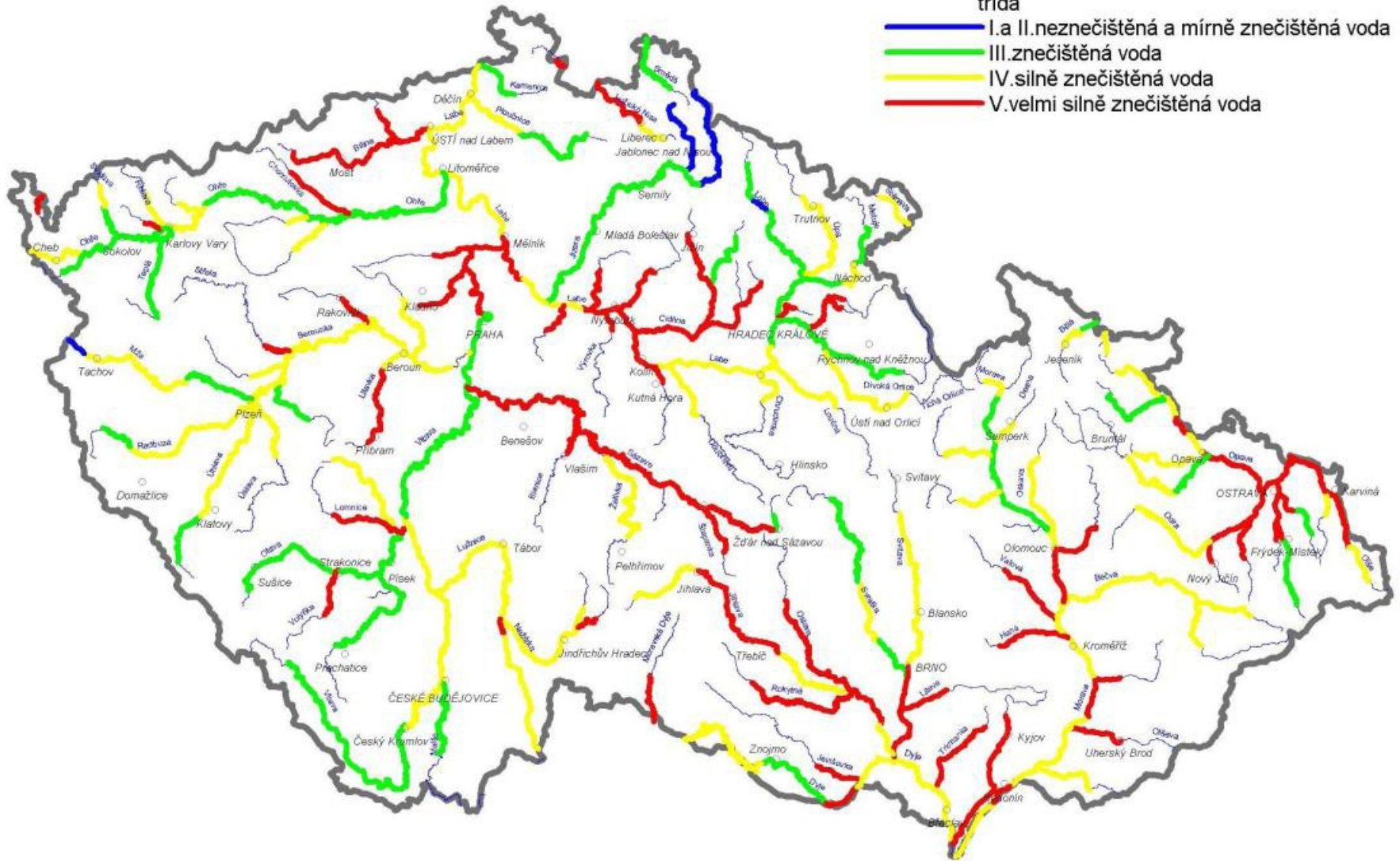
- Pro zajištění vlastního provozu zemědělské výroby používají nejčastěji vlastní zdroje
- Jakost povrchových a podzemních vod je výrazně ovlivněna veškerým chováním a hospodařením zemědělců v krajině (z pravidelných sledování vyplývá každoroční zlepšení - nezanedbatelný vliv zemědělství)

HODNOCENÍ PODLE ČSN 75 7221

Základní klasifikace

třída

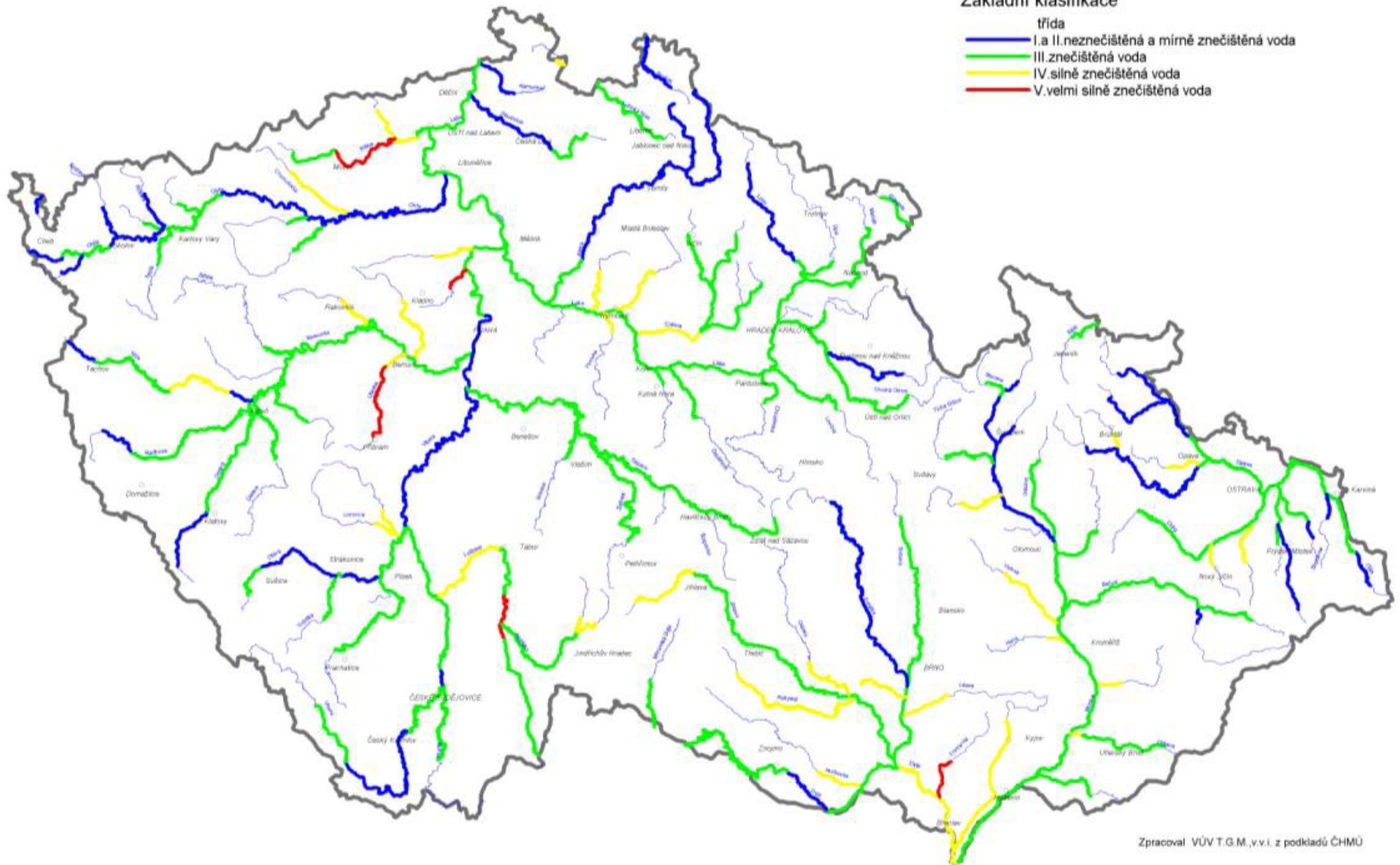
- I. a II. neznečištěná a mírně znečištěná voda
- III. znečištěná voda
- IV. silně znečištěná voda
- V. velmi silně znečištěná voda

HODNOCENÍ PODLE ČSN 75 7221

Základní klasifikace

- třída
- I a II. neznečištěná a mírně znečištěná voda
 - III. znečištěná voda
 - IV. silně znečištěná voda
 - V. velmi silně znečištěná voda

Zpracoval: VÚV T.G.M., v.v.i. z podkladů ČHMÚ

Analýza vývoje a stavu rybářství

- Mimořádná stabilita výroby (s dominancí kapra) se staletími prověřenými technologiemi
- Forma rybníkářského hospodaření, 42 tis. ha rybníků
- Chov lososovitých ryb nehraje tak významnou úlohu
- Rybářské revíry v naší kulturní krajině udržují téměř odpovídající přirozené populace ryb bohatého spektra
- Negativy jsou změny charakteru říčních systémů a vodních ploch, které zcela omezily reprodukci některých druhů (nahrazeny některými jinými druhy)
- Jiným negativem je enormní nárůst predátorů (př. kormorán)

Silní a slabé stránky českého zemědělství

- + geografická poloha v mírném pásu
- + menší riziko výraznějších negativních dopadů klimatických změn
- + poměrně vysoká úroveň vzdělanosti pracovní síly (44,7% farmářů v ČR zemědělské vzdělání, v EU jen 20%)
- + mírně nadprůměrný podíl farmářů s další příjmovou skupinou
- + nadprůměrná velikost farem (84,2 ha na jeden podnik, v EU jen 11,9 ha)
- dlouhodobá podkapitalizace a úvěrové zatížení podniků, nízká úroveň podpor a ochrany trhu
- nízká produktivita (zastaralost vybavení, používaných technologií)

- nerovné podmínky na společném evropském trhu (dodatečné národní podpory)
- bez přímého přístupu k moři
- vyčerpávání dosavadních nižších nákladů na pracovní sílu
- vysoký podíl pronajaté půdy (k nejvyšším v EU)
- pracovníci v zaměstnaneckém poměru

Použitý zdroj:

Ministerstvo zemědělství. *Vize českého zemědělství po roce 2010*. [cit.30.11.2010]. Dostupné na WWW:

Děkuji za pozornost!